

SSSS 1962-2012

Bröderna Philberths minnesbilder från de första åren

SSSS - bröderna Philberths minnesbilder från de första åren

SSSS – ett sällskap inte bara för skeppsbyggare

På initiativ av den driftige och framsynte S-teknologen George Richardson bildades våren 1963 Skeppssektionens Segelsällskap, SSSS. Från början ett sällskap planerat för skeppsbyggarteknologer. Tre seglingsintresserade V-teknologer, Håkan "Sebbe" Jakobsson, Leif Gustafsson och Bertil Grandinson fick också chansen att vara med.

Sällskapetets båt, en 505 tillverkad av Honor Marine, inköptes 1963. Den döptes högtidligt till SS SOS. Att det var SSSS' båt framgick tydligt också av den granna svarta spinnakern där sällskapetets logga lyste i guld som det värsta piratmärke.

Vilken upplevelse det var att segla SS SOS för oss som vuxit upp med båtar som GKSS-eka och stjärnbåt! 505 är en mycket lätt jolle med modern hydrodynamisk form vilket ger goda förutsättningar för båten att plana. Gasten i trapets ger ett bra rätande moment. Och spinnakern gör att man får extra skjuts på undanvind med farter på femton knop och däröver. Så fort hade vi inte seglat tidigare. Synen av förvånade motorbåtsförare som fick se sig omsegla var minnesvärd. Det gick undan, men det blev också en hel del kappsejsningar med åtföljande bad, särskilt i början

Med 505 tillfördes en helt ny dimension i seglarsverige. Segellivet på västkusten handlade på den tiden mest om jullar och kostrar. Den populära folkbåten var ofta största klass på regattorna. Starbåten hade introducerats i vår del av Sverige några år tidigare av bl a Pelle Pettersson. Det skedde med stor tveksamhet från ledande herrar i GKSS, som ansåg båten olämplig för västkustens vind och vågor. Finnjollen, som är en relativt tung jolle, var den enda jolleklassen på regattorna.

Flera kända seglare i Göteborg skaffade 505 samtidigt. Så blev det redan från början en bra uppslutning i klassen på kappseglingarna i Göteborg och dess närhet.

Bröderna Philberth

Leif och Bertil hade som juniorer seglat stjärnbåt m m ihop. Vi var inte nödbedda att delta i en och annan tävling med sällskapetets båt. Ordningen var att medlemmarna fick teckna sig för de dagar/helger då man ville disponera båten. Vi hade bokat båten den första helgen i juni då en av årets första regattor, Hovåsdagen, ägde rum. Någon vecka innan skulle vi anmäla oss. På den tiden skedde det per telefon. Då vi var osäkra på vem av som skulle styra var vi överens om att anmäla pseudonymen Philberth Pettersson som rorsman. Leif höll i luren och hade stort sjå med att bokstavera förnamnet. När damen i andra änden hade noterat det sa hon: "Ja, det där var efternamnet förstår jag. Vad ska vi sätta för förnamn?" Leif hade svårt att hålla sig för skratt, men lyckades pressa fram: "Skriv bröderna!"

Så föddes bröderna Philberth. Det blev sedan vårt artistnamn, vilket passade bra i 505-klassen bland de många andra brödraparen. Att sedan det blev Bertil som blev rorsman berodde förstås på att Leif med sin längd och styrka var som klippt och skuren för trapetsarbetarjobbet.

Mycket att lära

De tävlingssäsonger som följde blev mycket lärorika. Sommaren 1963 deltog vi med varierande resultat i poängseglingar och regattor av allehanda slag. Andra våren var vi med om nyttig träning med Göteborgs 505-seglare på Risebergets havsbana utanför Kullavik. Långa banor, typ Neapel, i rejäl havssjö gav god känsla för hur båten skulle hanteras både på kryss och undanvind. Det var blött och kallt. Vi seglade i mopedställ. Mackor och festis langades från motorbåt mellan racen. Allt synnerligen härdande!

Öresundsugen och Akademiska Mästerskapen i Saltsjöbaden 1964

Efter studieresa i Europa för V4 kände vi oss sugna att pröva vingarna i lite större sammanhang. Valet föll på Öresundsugen i Skovshoved, som erbjöd fina seglingsförhållanden i hygglig närhet. Bertil, Leif och Sebbe åkte ner och vi turades om att segla båten. Framgångarna uteblev, men vi hade mycket trevligt med smörrebröd, pilsner och allt annat.

Bertil och Leif, alias bröderna Philberth, seglar in i Skovshoveds hamn (foto Sebbe)

På hösten utlystes Akademiska Mästerskap i segling i Saltsjöbaden. Minst sagt lockande. Vi bestämde oss för att göra ett kort avbrott i studierna. Sebbe med sin finnjosle och Leif och Bertil med SS SOS reste dit för att representera SSSS i AM.

De första seglingarna fick Leif och Bertil stå över för att i stället hjälpligt laga båten, något som ej hunnits med före avresan. I de följande gick det desto bättre. Vi lyckades hitta någorlunda rätt i de skiftande vindarna på Baggensfjärden så vi slutade på en delad förstaplats. Sebbe tog titeln i finnjosleklassen, så det blev nästan full pott för SSSS på AM. I sanningens namn - deltagarantalet var inte så stort i vare sig 505- eller finnjosleklassen.

SM i Arild 1965

505-klassens första SM arrangerades i Arild 1965. Bröderna Philberth ville naturligtvis vara med. Vi hade förberett oss ordentligt, bl a genom att delta i ett fysträningsprogram för joslesegelare under

vintern. Carnegiebryggeriet sponsrade oss med en back stärkande starkporter, vår livdryck på den tiden. Med gott mod vi begav oss i bil med SS SOS på släp till den skånska seglarmetropolen. Ett tjugofemtal besättningar från Göteborg, Stockholm och Skåne skulle göra upp om klassens första uppsättning SM-medaljer. Förväntningarna var höga på flera håll.

Vid ett SM sker alltid en kontroll så att deltagande båtar stämmer med klassreglerna. Det mesta checkades innan seglingarna inleddes. Att båtens vikt inte understeg minimivikten skulle däremot kontrolleras genom vägning av de tre första båtarna i varje race.

Seglingarna avlöpte under varierande vindförhållanden. I en av delseglingarna med lättvind lyckades vi komma tvåa. Det innebar att SS SOS skulle kontrollvägas, något som väckte stort intresse på stranden. Inte för att någon trodde att båten var för lätt. Nej, tvärtom. Frågan var hur mycket chalmersbåten egentligen vägde? Medan övriga båtar kunde sjösättas av sin besättning, d v s två personer, krävdes det, trots vår styrketräning, alltid fyra man för att få SS SOS i sjön.

SS SOS placerades på vågen och mätningssmannen la på den ena vikten efter den andra. Till slut hade han lagt på alla vikter han hade, 180 kg, men det räckte inte. Övriga båtars vikt låg strax över minimivikten på 127,4 kg. Vi hade uppenbarligen nästan en gubbe extra ombord. Inte att undra på att vi hade svårt att hänga med i friskare vind – SS SOS's planing startade senare och slutade tidigare jämfört med alla andra. Det blev många förlorade meter sammanlagt under en hårdvindssegling.

Båtens höga vikt berodde på att SS SOS genomgått flera genomgripande reparationer med lagningar och förstärkningar på vitala punkter. Vid ett tillfälle hade båten kapsejsat på grunt vatten och blivit liggande upp och ner med masten i dyn. Alla medlemmar var väl inte så vana att hantera båten. Den hade vid flera andra tillfällen råkat ut för skador. Där var vi fläckfria bortsett från en bruten bom under Öresundsugen året innan

Priser med SS SOS

Vad hände sen?

Efter examen flyttade Bertil till Stockholm med jobb men utan båt. Längtan efter att åter få segla 505 var stark. Våren 1967 köpte Bertil en ny 505, en blå Parker, som döptes till Djevojtkja. Vilken klubb skulle Bertil segla för? Valet var enkelt – det blev förstås SSSS, där Bertil fortfarande var medlem.

Kappseglingspremiären på Riddarfjärden för Bertil med en stockholmare och KTH-teknolog som gast resulterade i två spikar i de två seglingarna. Vilken smakstart med den nya båten! Sedan rann det på med flera goda placeringar. Det året gick SM i Ölmanäs veckan efter Marstrandsregattan, Det låg nära till hands att fråga Leif, som bodde kvar i Göteborg, om han ville vara med. "Självklart!" svarade Leif och bröderna Philberth hade återuppstått. En dags gemensam träning hann vi med före Marstrandsregattan, där 505 var en av de största klasserna med sjutton båtar på startlinjen. Kul!

I den första dagens segling var vi för heta på gröten så fick vi starta om efter tjuvstart. Det blev en hektisk jakt på täten. Vår placering förbättrades ben för ben. På det sista benet plockade vi två av de tre båtar som fortfarande låg framför oss. Endast bröderna Båth skar mållinjen före oss. Det kändes som en halv seger. Väl i land kom Christer och Pelle Båth fram och gratulerade. De hade diskats på grund av tjuvstart så det blev en spik för oss i nypremiären.

Vi var tidigt ute på fjorden den andra dagen för att läsa av vind och strömmar. Vår rekognocering gav vid handen att det var högersidan som gällde. Men vi noterade också att babordsänden av startlinjen var favoriserad. Vår strategi blev därför att starta i lä för att sedan söka oss genom hela fältet för att komma över på högersidan. Det gick ju inte alls. Vi fick väja för styrbordsbåtar hela tiden och var nästan sist vid kryssmärket. Sedan seglade vi upp oss några placeringar till en trettondeplats. De två sista dagarna kom vi trea och etta, så hade det inte varit för strategimissen dag 2 hade vi tagit hem regattan sammanlagt. Så tänker ju kappseglare.

Priser med Djevojka 1967-68

Sedan följde SM i Ölmanäs, en riktig hårdvindsregatta. I den första seglingen kom vi efter flera vurpor sist av de båtar som gick i mål. Sedan gick det bättre. Vi blev femma sammanlagt efter flera andra brödrapar, d v s Christer och Pelle Båth (etta), Anders och Lars Heuman (tvåa) och Stig och Göran Pettersson (fyra).

Med detta hade vi kommit fram till den sista tävlingen för bröderna Philberth i 505. Förvärvsarbete, skilda bostadsorter och nyetablerade familjer lade hinder i vägen för fortsatta gemensamma satsningar. Bertils 505-karriär (och därmed tävling med SSSS som klubb) fortsatte ytterligare ett år och avslutades med deltagande i VM i Kiel 1968 dit han hade kvalificerat sig. En stor regatta! Resultatet blev 37:a av 75 båtar, inte dåligt för en glad amatör.

Vårt tack till SSSS

Avslutningsvis – 505 är tveklöst den roligaste båt vi seglat. För alla våra upplevelser och erfarenheter är vi SSSS djupt tacksamma.

I globaliseringens tecken föreslår vi för övrigt att namnet på sällskapet ändras till **Chalmers University Yacht Racing Club**. Mycket användbart i internationella sammanhang! Namnet existerade redan på vår tid. Det är dokumenterat. Tillsammans med den ursprungliga loggan finns namnet på Leifs ljusblå tröja, som han fortfarande har kvar till hustru Elisabeths förtvivlan.

Saltsjöbaden och Göteborg i september 2012

Bertil Grandinson

Leif Gustafsson